

بانو نصرت امین اصفهانی

بانو نصرت امین در سال 1265 هجری شمسی در شهر اصفهان چشم به جهان گشود. از چهار سالگی به مکتب خانه رفت تا به فراگیری قرآن و زبان فارسی بپردازد و این زمانی بود...

سالروز ارتحال زن مجتهد جهان اسلام بانو نصرت امین اصفهانی در 1362 هجری شمسی

بانو نصرت امین در سال 1265 هجری شمسی در شهر اصفهان چشم به جهان گشود. از چهار سالگی به مکتب خانه رفت تا به فراگیری قرآن و زبان فارسی بپردازد و این زمانی بود که در زمینه تحصیل علوم و معارف دینی بالاتر از سطح روخوانی قرآن هیچ مجال و زمینه ای برای حضور زنان نبود؛ بخصوص در سالهای 1280 به بعد که تحصیل علم برای پسران هم آسان و میسر نبود تا چه رسد به دختران.

او در سن 15 سالگی به ازدواج و همسری پسر عمویش درآمد. اما زندگی خانوادگی و تربیت فرزندان در فراگیری دانش او اثری نگذاشت و آن چنان در جهت کسب علوم دینی از خود جدیت نشان داد که موافقت و مساعدت اطرافیان بویژه همسر خویش را برای ادامه تحصیلات در علوم دینی (فقه و اصول) و زبان عربی به دست آورد. در این زمان او بیست ساله بود.

مهمترین استاد ایشان که فقه و اصول و حکمت را به وی آموخت، آیت الله نجف آبادی بود. بانو امین از زمان کودکی که اهل ذوق و تفکر و تدبر در موجودات و آثار حق تعالی و از عشاق پروردگار کریم بود، در حین تحصیل حکمت به کشف و شهود نیز نائل می گردید و در این رابطه بهترین سند و گواه آثار تفسیری ایشان کتاب اربعین الهاشمیه و نیز نفحات الرحمانیه است.

به دنبال انتشار کتاب اربعین الهاشمیه در سن 40 سالگی از سوی آیت الله حائری یزدی و آیت الله محمد کاظم یزدی و آیت الله آقا میرزا اصطهباناتی شیرازی درجه اجتهاد گرفت و پس از شرکت در آزمون علما و مراجع تقلید وقت (آیت الله شیخ عبدالکریم قمی و آیت الله آقا سید کاظم شیرازی) که شامل سواها و پاسخهای بسیاری بود... تمامی آنها در کتاب "جامع الشتاب" آمده است - از طرف آن آیات عظام، درجه اجتهاد و قدرت استنباط احکام شرع را دریافت کرد و اولین بانوی مجتهده در جهان اسلام گردید.

دیگر تألیفات این بانوی گرانقدر عبارتند از:

"معاد یا آخرین سیر بشر"، "مخزن اللئالی"، "سیر و سلوک"، یک دوره تفسیری به نام "مخزن العرفان" در 15 جلد، "روش خوشبختی"، "ترجمه اخلاق ابن مسکویه با پاورقی".

بانو امین در زمینه انتشار پاره ای از کتابهای خویش که بیشتر در ارتباط با مقامات عرفانی و سیر و سلوک بوده به سبب بد فهمیهای رایج که معمولاً در این گونه مباحث پیش می آید، بسیار محتاطانه و دقیق عمل می کردند و در بسیاری موارد اصلاً اجازه انتشار آنها را نداده اند؛ بعلاوه به سبب پرهیز از شهرت و نیز تواضع بسیاری که داشتند عموماً کتابهای خود را به نام مستعار "بانوی ایرانی" منتشر ساخته اند.

بانو مجتهده امین از آنجا که دریافته بود مجال و زمینه تعلم برای دختران تا چه حد محدود است لذا بخشی از همت بلند آن بزرگوار مصرف تأسیس مدرسه دختران شد.

در سال 1344 یک واحد دبیرستان دخترانه اسلامی در اصفهان تأسیس کرد تا زمینه تحصیل دختران در محیطی سالم به دور از آلودگیهای رایج در پاره ای محیطهای آموزشی دخترانه را فراهم آورد.

در سال 1346 اولین مدرسه علوم دینی زنان را در ایران تأسیس کرد که این سازمان در تعلیم و تعلم دینی زنان مسلمان و پرورش زنان برجسته در این زمینه سهمی شایان توجه و تقدیر داشت. همه این اقدامات حکایت از روشننگری فکر، بلندی هدف و عمق دلسوزی اش در امور زنان بود. بانو امین دانشمندی باذوق، متواضع، عارف، خوش برخورد، پرهیزگار، ساکت و کم حرف، و بدون گرایش به تجمل و تکلف و از دوستان صدیق اهل بیت عصمت و طهارت بود. وجود مقدس و پرفیض آن چنان روحانی و مستغرق در عالم عرفان و معنویت بود که هر کس او را می دید مجذوب جذبه معنویت ایشان می گردید و در پرتو نورانیت و نفس مطمئنه او در خود احساس شادی و روحانیت می کرد. وجود ذی وجود این زن عالمه نسیمی بود که بر جامعه زنان وزید و عامل حرکت بخش و تکان دهنده ای برای بیداری افکار خفته و پیشبرد آنان در راه تحصیل علوم دینی و کمالات معنوی و سیر الی الله شد.

بانو امین سالهای متمادی در راه تحصیل علم و مقامات معنوی زحمتهای کشید و عملاً ثابت کرد که زن می تواند در محیط اجتماع، زیر پرده حجاب و باکمال عفت و تقوی و اجرای برنامه های مقدس مذهبی به تحصیل علم ادامه دهد و مقام شامخی را احراز کند و بین علم و دین پیوند برقرار سازد و علیرغم نظر کسانی که تصور می کردند حجاب مانع پیشرفت و تکامل است و یا عده ای که می گفتند زن باید از هر نوع کمال ترقی و تعالی محروم بماند و بر خلاف منطق اسلام، زن از ارزش انسانی در رسیدن به مقامات مادی و معنوی و روحانی و سیر الی الله بی بهره دانستند بپا خواست و آن تصورات غلط را در هم شکست.

پیشتازی در علوم عرفانی، از وی شخصیتی ساخت که فیلسوف عالیقدر معاصر آیت الله محمد تقی جعفری در مورد ایشان فرموده اند:

"باتوجه به آثار علمی که از خانم امین در دسترس ما قرار گرفته است به طور قطع می توان ایشان را یکی از علمای برجسته عالم تشیع معرفی نمود و روش علمی ایشان هم کاملاً قابل مقایسه با سایر دانشمندان بوده بلکه با توجه به مقامات عالیه روحی که ایشان موفق شده اند باید ایشان را نخبه ای از دانشمندان به شمار آورد."

همچنین شخصیتهایی چون آیت الله العظمی مرعشی نجفی "ره" و مرحوم علامه طباطبایی، با توجه به مقام علمی و عرفانی خانم امین، محضر درس او را مایه فیض و افاده می دانستند.

ابتلائات و آزمایشهایی که خداوند کریم برای صیقلی شدن و خالص گردیدن روح مطهر این بنده مقربش نمود مسأله از دست رفتن فرزندان ایشان بوده است چنانکه هشت فرزندش به علل مختلف از قبیل بیماری و... از دست رفتند و تنها یک پسر برایش باقی ماند. این مصائب نتوانست خللی در عزم و اراده این یگانه بانوی مجتهد و عارف به وجود آورد و این نشانگر آن است که اگر زنان قدم در راه کمال و تعالی زند و خدا را ناظر اعمال خویش و مالک همه هستی و داراییهای خویش ببابند، حتی در فقدان فرزند نیز عنان اختیار از کف نمی دهند و متانت و صبوری که در خور انسان خلیفه الله است پیشه می سازد.

گفته اند در جنگ جهانی اول دو فرزند کوچک ایشان به فاصله چند روز فوت کردند. بدین مناسبت استادشان آیت الله نجف آبادی سه روز در را تعطیل می کنند و به خانه شان نمی روند؛ روز چهارم بانو امین به دنبال استاد می فرستند و وقتی ایشان می آیند، علت تعطیلی درس را جویا می شوند. آیت الله نجف آبادی می گویند که "من شرمم می شود که بچه تان تازه از دنیا رفته برای درس بیایم" و خانم امین پاسخ می دهند:

"من پیش خدا شرمم می شود که سه روز است چیزی نخوانده ام. خدا یک چیزی به من داد خودش هم گرفت."

سرانجام این بانوی مکرمه در سن 97 سالگی در آخر شعبان 1403 ه.ق مطابق با 22 خرداد 1362 ه.ش پس از یک عمر پر برکت جان به جان آفرین تسلیم کرد و به لقاالله پیوست. پیکر مطهره این بانوی مکرمه در روز دوشنبه 23 خرداد برفراز دستهای انبوه امت عزادار شهر قهرمان پرور اصفهان تشییع شد. در مراسم تشییع جنازه این بانوی اسلام که به دنبال برگزاری نماز جماعت ظهر و عصر به امامت مرحوم آیت الله خادمی رئیس حوزه علمیه اصفهان از مسجد سید این شهر برگزار شد، گروه کثیری از روحانیان و ائمه علمیه مختلف مردم شرکت کردند.